RUSKI INWALID

N°. 237.

ŚRODA. 6 Października 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie. z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Prussy. Niemcy. Franciia. Włochy. Portugaliia. Ameryka Południowa. Wiadomości Naynowsze. z Paryża.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

z Warszawy, 30 Września.

Seym Królestwa Polskiego.

Posiedzenie dnia 28 Września.

Izba Poselska.

JW. Marszałek Seymowy otwieraiąc posiedzenie, oznaymił w głosie swoim, że od dnia 25 b. m. Kommissyie Seymowe łącznie z Radą Stanu trudniły się poprawą proiektu postępowania karnego, a mianowicie zbieraniem uwag przez Izbę Poselską czynionych; dla okazania zaś postępowania Kommissyi dał głos JW. *Szołowskiemu*, Posłowi Łęczyckiemu, Członkowi Kommissyi Seymowey do Praw cywilnych i kryminalnych.

JW. *Szołowski* oznaymił Izbie, że lubo N. Pan raczył nayłaskawiay dekretem swoim z dnia 25 b. m. przedłużyć czas dla poprawy i rozbioru obecnego proiektu, gdy atoli zasady iego nie są iescze ustanowione, rozbior iego szczegółowy miejsca mieć nie mógł.

JW. Radca Stanu *Potocki* radził: żeby Izba zawiesiła ieszcze swóy wyrok nad obecnym proiektem, boby ten był iednostronny dla tego, że Kommissyie wezwane do rozbioru proiektu w skutek Dekretu Nayiaśnieyszego Pana z d. 25 b. m. zastanawiały się tylko nad iego zasadami, to zaś wstrzymać nie może dalszego szczegółowego rozbioru. Nie wymawiaycie się Reprezentanci, dodał, brakiem drogiego czasu, ani tém, że was inne ważnieysze proiekta czekaią, bo proiekt postępowania karnego iest tak ważnym iak inne. Kończąc głos swóy wyraził, że Rada Stanu nie chce wstrzymywać ugruntowanego może iuż zdania Reprezentantów.

Po przemowie JW. Radcy Stanu, dany miał sobie od laski głos JW. *Krysiński*, Deputowany Cyrkułu V. M. S. *Warszawy*. Oświadczył, że iako członek iedney z Kommissyy Seymowych, obowiązanym iest dodać do głosu JW. *Szołowskiego* niektóre uwagi i wytłumaczyć postępowanie Kommissyi na zgromadzeniu ogó-

lném Rady Stanu. Oznaymiły Kommissyie (rzekł) przy rozpoczęciu obrad, że natura odmian w układzie obecnego proiektu iest tak rozległą, iż wszelkie dyskussyie w tym krótkim czasie na to przeznaczone, nie odpowiedziałyby zamierzonemu celowi. Wypadałoby zgodzić się na główne zasady do ustanowienia nowego proiektu, iako to np: że Sądy przysięgłych powinny bydź zaprowadzone, czego wszyscy prawie Reprezentanci iednomyślnie żądali; ustanowienie to należy zaś do inicyatywy N. Pana, z którego znakomitey mądrości i światła brać może tylko początek, a potém dopiero idzie proiekt do dyskussyi. W skutku powyższego rozumowania uczynił Mówca uwagę, że oświadczenie Kommissyi na początku uczynione, nie trzeba brać za opór dekretowi Nayiaśnieyszego Pana, ale za istotną niemożność ustanowienia należytey dyskussyi, z natury rzeczy wypływaiącą. W końcu powiedział JW. Reprezentant: że z woli Monarchy proiekt do Izby wniesionym został, że na mocy prawa czynili nad nim JWW. Reprezentanci uwagi, że na mocy prawa Rada Stanu odpowiadała im i tłumaczyła się z swych zasad, że nareszcie na mocy tegoż samego prawa Izba powinna przyiąć lub odrzucić proiekt, bo inney nie masz drogi. Nadmieniwszy nareszcie JW. Reprezentant, że proiekt raz przyięty iuż odmienionym bydź nie może, prosił JW. Marszałka, aby na mocy prawa i władzy zamknął dalszą dyskussyią i przystąpił do kreskowania.

JW. Marszałek w zabranym głosie wyraził, że lubo ieszcze kilku członków Izby podało się do zapisu, sądząc atoli rozbiór nad proiektem zupełnie wyczerpany, z urzędu swego i na mocy artykułu 137 Statutu organicznego wzywa JWW. Assessorów do zabrania mieysca i obliczenia kresek.

Gdy wezwani na Assessorów Reprezentanci wiekiem naystarsi, iako to: JWW. *Bronikowski*, Poseł Koniński, *Lubowiecki*, Poseł Radzieiowski, *Zochowski*, Deputowany Koniecki, i *Korn* Deputowany z *Lublina*, przeznaczone mieysca na środku sali zaięli. JW. Sekretarz Seymowy zbierał koleyno zdania Reprezentantów. Gdy skończył, wezwany od JW. Marszałka na mocy artykułu 128 Statutu organicznego, odczytał ie raz ieszcze, poczém przystąpili JWW. Marszałek, Sekretarz i Assessorowie do obrachowania kresek, i w skutku tego JW. Marszałek ogłosił proiekt za nieprzyięty większością kresek 117 przeciwko 3.

Solwuiąc nareszcie Sessyią JW. Marszałek, oświadczył, że gdy proiekt do Statutu organicznego w Senacie, nie iest ieszcze w Senacie rozebrany, ani też Kommissyie Seymowe układu proiektu do Kodexu postępowania cywilnego nie ukończyły, dla tego nie naznaczaiąc dnia zebrania się Izby posiedzenie iey do dni następnych odracza.

Raport rady stanu
o dwuletnich czynnościach Rządu, czytany na drugim posiedzeniu Izb połączonych dnia 14go Września r. b.

(Ciąg dalszy.)

Miasta.

Co się tycze innych miast w kraiu, zapobiegaiąc nieporozumieniom, iakie się w mieszczeniu szczególniey officerów różney rangi wydarzały, Kommissyie Rządowe Spraw Wewnętrznych i Woyny, wydały szczegołowe w tey mierze przepisy, a nadto wyznaczone z różnych wydziałów osoby wspolnie z Kommissyią Woyny zaymuią się właśnie układem ogólnego na cały kray, na trwałych zasadach opartego proiektu kwaterunków, któryby mógł nadal mieszkańców od krzywd i nadużycia zasłonić.

Nayskutecznieyszym do tego celu środkiem byłoby bez wątpienia wystawienie dostateczney liczby koszar i staien Woyskowych, lecz przedsięwzięcie to, tyle użyteczne i zbawienne, tak powszechnie żądane, licznym trudnościom podlega, mianowicie względem funduszu na budowy, i stałych mieysc na garnizony wyznaczenia; koszt ogolny, z wszelką oszczędnością i użyciem spustoszałych po miastach gmachów i mało zamieszkałych Klasztorów (iak właśnie w oddzielney petycyi Izba Poselska żądała) obliczony, kilkanaście milionów wynosi. Zważaiąc niepodobieństwo łożenia, tak znacznego kosztu ze skarbu w teraznieyszem iego położeniu, poleciłeś Wasza Cesarsko-Królewska Mość Radzie roztrząśnienie środków przez któreby można skłonić w całym kraiu mieszkańców do udzielenia pomocy w pożądaném od nich wystawieniu Koszar, bądź przez pieniężną dobrowolną składkę na ten przedmiot wyłącznie obroconą, bądź też przez dostarczenie materyałów lub podwód. Lubo iuż dawniey Rząd czynił w tey mierze do Rad Departamentowych i Woiewodzkich wezwania, które mimo skłonności przychylenia się niektórych, przez żądane warunki stały się bezskuteczne, nieomieszka iednak stosownie do Naywyższey woli Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości zaiąć

się ieszcze dokładnym ważney tey materyi rozbiorem, która co do wysokości składek, ich proporcyonalnego rozkładu, rozdziału kosztów i do wzaiemney pomocy między Skarb publiczny, i Obywateli, dłuższey narady, i gruntowney rozwagi wymaga.

Stawianie koszar w Łowiczu i dostarczanie potrzebnych do budowy materyiałów, dało powód do petycyi Izby Poselskiey, w którey obywatele Obwodu Sochaczewskiego i Gostyńskiego żalą się o nakaz przystawienia tam 35,681 podwód, i proszą o wynagrodzenie.

Nie można zataić, że dostawa podwód niedogodną iest rolnictwu; lecz nagła potrzeba niekiedy do chwytania się nadzwyczaynych środków zniewala. Nie rozpisano więcey na wspomnione Obwody podwód iak 6803, z których tylko 3606 odstawiły, a ciężar doświadczony, do którego i pobliskie miasta należały, słodzi korzyść na tamteyszą okolicę z wybudowania koszar w Łowiczu, przez ulgę w kwaterunkach spływaiącą.

Miasto Stołeczne Warszawa, oprócz żądań wyżey wytkniętych, żali się ieszcze na postanowienie Rządu dnia 3 Lutego 1816 r. zabraniaiące naprawy domów drewnianych. Przecież urządzenie to wypłynęło z widoków rządney Policyi, a rozciąga się iedynie do zupełnie podupadłych i niebezpieczeństwem ognia zagrażaiących budynków które w stolicy cierpiane bydź nie mogą. Żali się również, iż zaległości podatków aż do roku 18$\frac{12}{13}$ w całem Królestwie zawieszone, na obywatelach miasta Warszawy są exekowowane, i że dostarczenie koni dla woyska za małą opłatę zł: Pol: 1 na milę, uciąża mieszkańców.

Co się tycze zaległości podatków, ściąganie ich pochodzi z należney od Skarbu dla miasta coroczney indemnizacyi na też zaległość przekazaney. Dozwoloną została wyłącznie exekucyia tych podatków w Warszawie, z powodu iż to miasto stołeczne w ostatnich klęskach miało sposobność wynagrodzenia sobie poniesioney straty przez rozmaite potrzeb woyska, towarów, i robot na gotowiznę dostarczenia, i w ogóle mniey nawet doznało ciężarów, które wtedy kray cały dotykały. Co zaś do podwód dla woyska, opłata za nie, stosownie do zalecenia Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości, zwiększoną została.

Miasta: *Lublin*, *Krasnystaw*, *Kużniczka*, upraszały o potwierdzenie ich przywileiów. Ogólna na to służy im odpowiedz: iż gdy ustawą Konstytucyyną w Artykule 17 prawo rozciąga swą opiekę zarówno do wszystkich obywateli, z tey główney zasady wynika; że wszelkie przywileie ieśli są z Konstytucyią zgodne, nie potrzebuią zatwierdzenia, ieśli zaś iey przeciwne, tém samem są nieważne, i potwierdzonemi bydź nie mogą.

Te są w ogólności żądania miast, i ich wyiaśnienia.

Nie widziała Rada potrzeby wspominać pomnieyszych, iako to: o ustanowieniu Jarmarków, budowaniu mostów, rozrządzeniu funduszami, dobrami mieyskiemi i t. p., które zwykłą drogą Administracyyną, albo iuż są podług ogólnych zasad załatwione, lub z kolei, ieśli nie zaydzie żadna przeszkoda, później załatwionemi zostaną.

(Dalszy ciąg potem.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

PRUSSY.

z Berlina, 26 Września.

Hrabia *Kanitz* podpułkownik i adiutant skrzydłowy Króla JMści, wyiechał 29 z. m. do Warszawy z własnoręcznym pismem N. Pana do Cesarza JMści Wszech Rossyy, zawiadamiaiącym o zaręczynach Królewny Alexandry z Xiążęciem JMścią Meclemburg Schverin. Tenże Hrabia *Kanitz* uda się z tamtąd w podobnémże zleceniu do Petersburga.

NIEMCY.

z Wiednia 26 Września.

W *Dostrzegaczu Austryiackim* z dnia 24 b. m. pod artykułem z Królestwa Oboiey Sycylii czytamy co następuie: »Według ostatnich wiadomości z Palermo Junta tymczasowa która się tam była zawiązała, zniesioną teraz została, a rząd zostawiono w ręku dwóch reprezentantów z których ieden iest z klassy pospólstwa.«

Dostrzegaczowi współczesnych wypadków niezda się bynaymniey rzeczą dziwną, że Austryia z powodu ostatnich nieładów we Włoszech zmacnia osady swoie w Lombardyi. Każdy ile może stara się zabespieczyć dóm swoy od pożaru, gdy widzi, że ogień niszczy iuż mieszkanie sąsiada iego. Rewolucyia Neapolitańska którey skutki dały się nawet widzieć w Pontecorvo i Benevento, a rozlała potoki krwawe w Palermo, przyięła postać tak smutną, iż sprawiedliwie zatrważa dwory sąsiedzkie i zmusza do przedsięwzięcia wcześnie środków ostróżności. Wiedzieć także należy, że charakter niespokoyny mieszkańców gór neapolitańskich, bardziey podobny do rozboyniczego niż do obywatelskiego, nic pomyślnego roko-

wać niemoże. Z tem wszystkiem odezwy publiczne gabinetu naszego względem poruszeń woysk austryiackich, zapewniaią, iż wszystkie przedsiębiorące się środki, są tylko krokami ostrożności, a wtenczas dopiero inny wezmą kierunek, kiedy spokoyność iakiego kolwiek mocarstwa lub całych Włoch zagrożoną zostanie widocznem niebespieczeństwem.

Francyia.

z Paryża, 19 *Września.*

Mieszkańcy miasta Maubeuge byli niedawno świadkami nader rzadkiego religiynego obrzędu: 36 podoficerów osady tameczney i kilkunastu szeregowych odbyli *pierwszą* spowiedz i kommuniią, a kilku dniami przed tem z teyże osady kilkunastu żołnierzy było nowo ochrzczonych.

Włochy.

z Rzymu 1 *Września.*

Jeszcze w końcu przeszłego miesiąca poseł francuzki dał tu wielki obiad dla wszystkich członków ciała dyplomatycznego znayduiących się w stolicy tuteyszey. A ponieważ Ministrowie: Neapolitański i Hiszpański usunęli iuż z swoich piaców znaydowali się na nim, a nowo mianowanych ich zastępców ominiono, rozeszły się zatem były rozmaite z tego powodu pogłoski, które i dotychczas wiele fałszywych rodzą wieści i domysłów.

Xiąże Henryk pruski w krótkim czasie ma wyiechać z Neapolu.

Podatek od ziemi, który iak powiadaią był przynaymniey naypierwszym pretextem do wybuchów rewolucyynych w Neapolu i w całem tem królestwie, nietylko zniesionym nie iest; lecz owszem nierównie się ściśley i rychley wybiera: Jakoż wszystkie iuż prowincyie wyiąwszy tylko Bazylikatę i Kapitanatę wniosły go zupełnie.

Słychać, iż na mocy układu między dworami Wiedeńskim i Rzymskim, liczne woysko Austryiackie weydzie do kraiu Papiezkiego, a nawet przeydzie przez kray Neapolitanski w celu osadzenia miast *Ponte-Corvo* i *Benewentu*. Oyciec S. nie przyiął interessowania się Królewica Neapolitańskiego za temi miastami, do czego zapewne skłonił go Poseł Austryiacki przy Stolicy Apostolskiey.

Portugalija.

z Lizbony, 6 *Września.*

Doniesienia z prowincyy naszych środkowych są dosyć pomyślne.

Jenerał *Champalimand*, który wszedł do Punchete na czele dwudziestego pułku piechoty, spotkany był tam okrzykami radości: »Niech żyie Król, Pan nasz miłościwy!« Podpułkownik Pinto-Saaverda, który starał się pułk ten podburzyć, a co nawet iuż się mu było poczęści udało, w końcu musiał umknąć.

Przy woysku portugalskiem znaydowała się dotąd następuiąca ilość Jenerałów i wyższych oficerów angielskich: Jeden Marszałek polny; ieden Jenerał porucznik; Siedm Jenerał maiorów. Główny Sztab: sześć pułkowników iazdy pięć piechoty; ieden podpułkownik; czterech maiorów i siedm Jeneralnych kwatermistrzów. Przy pułkach: 16 pułkowników, 12 podpułkowników, 19 maiorów i 19 kapitanów.

Ameryka Południowa.

z Augustura, 15 *Lipca.*

Gazeta tuteysza *Carreo del Oronocco* umieściła ważną uchwałę Kongressu, podpisaną z zlecenia Rzeczypospolitey Kolumbiyskiey przez Prezesa *Penalver*. Stanowi ona, iż wszystkie kroki nieprzyiacielskie między wspomnioną Rzecząpospolitą i konstytucyyną Monarchiią Hiszpańską ustać powinny, i że się rozpoczną układy względem trwałego pokoiu, opartego na niepodległości południowey Ameryki. Ostatnie wypadki w Hiszpanii sprawiły wielkie wrażenie w osadach.

Roialiści w *Chili*, zebrani w liczbie 3000 ludzi, między którémi było 37 officerów, poprzysiągłszy zwyciężyć lub zginąć, chcieli odebrać powstańcom twierdzę *Valdivia*. Uderzyli, lecz zostali odparci; powróciło ich tylko blisko 30 z Maiorem *Bauchez*, który niemi dowodził. Inni albo polegli, albo dostali się w niewolą, lub też tułaią się w lasach.

WIADOMOŚCI NAYNOWSZE.

z Paryża, 30 *Września.*

Ziściły się nakoniec nadzieie Nayiaśnieyszego domu *Burbonów* i całey Francyi: Xiężna JMść *Berry* w dniu wczorayszym powiła szczęśliwie syna, który iak wiadomo mieć będzie tytuł Xiążęcia Bordaaux.

w Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.